

De stationschefwoning in Bilthoven

Dankzij Jhr. H. van den Bosch, die zijn aandelenkapitaal bij de Nederlandsche Centraal-Spoorweg-Maatschappij (NCS) (opgericht 1860) aanzienlijk verhoogde en grond schonk voor een halte, beschikt de gemeente De Bilt sinds 1863 over een halte aan de spoorlijn Utrecht-Zwolle.

De NCS doet per brief van 9 september 1899 een verzoek aan Burgemeester en Wethouders van De Bilt, “onder toezending van ene schetstekening en ene situatietekening” voor de bouw van een woning voor de stationschef.

Mr. Jacob Eduard Ameshoff, secretaris van de NCS vanaf 1891, laat op hetzelfde moment in 1899 de villa Ensah bouwen aan de oostelijke kant van het station. In 1900 werd Amershoff directeur van de Nederlandse Buurtspoorwegmaatschappij. Deze vroeg een concessie voor een spoorlijn aan van de halte De Bilt naar Zeist, welke werd geopend in 1901. We kunnen dus wel stellen dat van Ameshoff in deze twee functies bijgedragen heeft aan de ontwikkeling van het station en de stationschefwoning.

Ondanks dat de NCS onder de wet op de spoorwegen van 1860 valt, is zij toch in staat – als zij een eigen kapitaal kan vergaren – om lijnen uit te breiden en infrastructuur zoals stations en woningen te bouwen.

De bouwaanvraag luidt:

66. Soestdijkseweg-noord 303.

Bouw woning stationschef.

Aanvrager: Directie Centraalspoor.

Ontwerper: onvermeld.

Omschreven Locatie: niet omschreven.

Kadaster: sectie D, nr.683

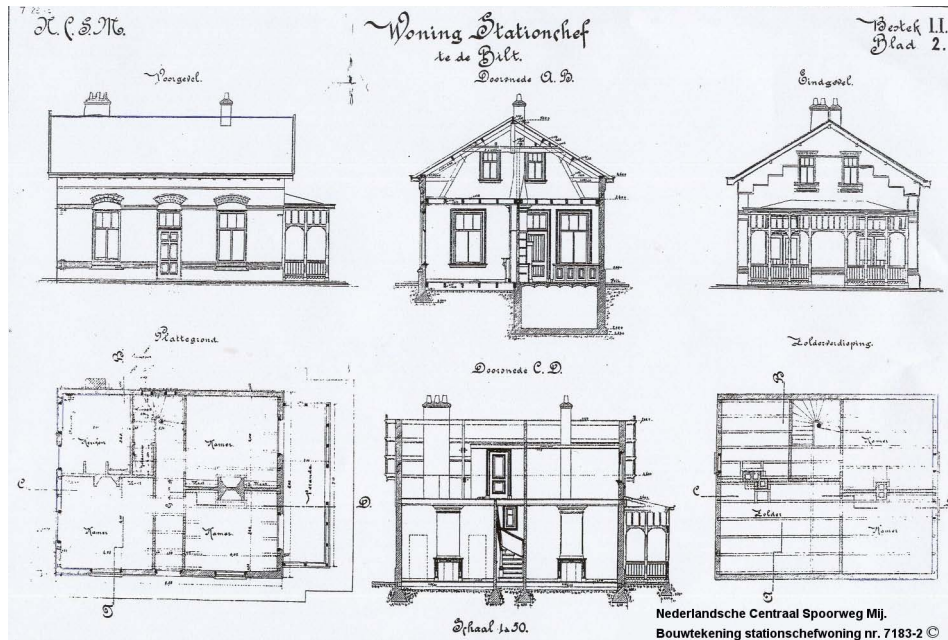
Vergunning: 19 september 1899.

Voltooing: 25 juni 1900.

Archief: 1899-458 (voltooing: 1900-328).

De woning wordt naast het station gebouwd. De voorpui loopt evenwijdig aan het spoor, zodat de stationschef bij het verlaten van zijn woning direct links zicht heeft op het seinhuis en rechts op het perron.

De woning is één verdieping met verdieping hoog en heeft een aan alle zijden overstekend, flauw hellend zadeldak.

Bouwtekening stationschefwoning te De Bilt. Tekening uit G.A.B.

De gevel aan de Soestdijkseweg is een dwarsgevel met een aangebouwde, overdekte houten veranda, die half met glas afgesloten is. De sierelementen in het eenvoudige bakstenen pandje zijn de naast de rode baksteen voorkomende gele stenen, gebruikt in de strekken en hanenkammen, en als spek/sierlagen in de gevels. Ter hoogte van de vensterbank verspringt over het hele gebouw de gevel een halve steen. Deze is afgewerkt met een bruine, geglazuurde steen, die er schuin ingemetseld is. Bij de dwarsgevels op de bovenverdieping verspringt de gevel trapsgewijs tot aan de bovenkant

van de ramen, met een glatte, gele steen geaccentueerd.

In de woning bevindt zich een hardhouten trap. De pilaar van deze trap is voorzien van prachtig houtsnijwerk. Ook de leuning en de spijlen zijn van houtsnijwerk voorzien. De kozijnen van de aan de serre grenzende kamer zijn eveneens voorzien van houtsnijwerk. De woning stond in 1983 op de gemeentelijke monumentenlijst. Na de voltooiing werd de woning als eerste bewoond door Heinrich Strikkers en zijn gezin. Strikkers kreeg in januari

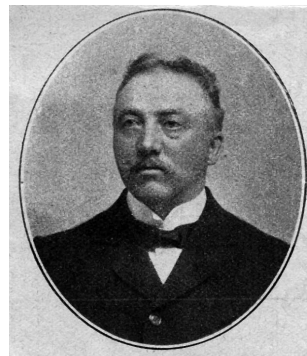
*Trap in stationschefwoning.
Foto: Fred Meijer*

1898 de aanstelling tot stationschef 4e klasse in De Bilt. Hij werd gehuisvest in één van de twee spoorwegwoningen uit 1862. Deze stonden op de plek van de panden van “Klein Oostenrijk”, die in 2012 afgebroken zijn. Daar woonde hij samen met zijn ouders. Tot vlak voor de sloop hebben spoorwegwerknemers in de woning gewoond.

In 2009 lanceerde de Gemeente De Bilt een plan om het stationsgebied herin te richten. Dit plan hield onder meer in de bouw van twee tunnels (één voor het voetgangersgebied en één voor motorverkeer, de zogenoemde bypass). In januari 2011 bleek dat voor deze plannen de stationschefwoning moest wijken.

In april 2011 zijn Marcel van Tongeren en ik een actie begonnen voor behoud van deze woning. In augustus van datzelfde jaar is de Historische Kring D’Oude School erbij betrokken. Samen hebben we een handtekeningactie tegen de sloop op touw gezet. Deze actie was zeer succesvol en leverde meer dan duizend handtekeningen op. De Historisch Kring heeft daarna een burgerinitiatief opgezet, dat in de raadsvergadering van december met grote meerderheid werd aangenomen. De sloop was echter helaas niet meer tegen te houden, maar via een motie van D66 is er een onderzoek naar herbouw van het pand gestart. De kenmerkende delen, zoals de kozijnen en de hardhouten trap, zijn bij de sloop gespaard gebleven.

In de raadsvergadering van 31 januari 2013 is besloten om de stationschefwoning te herbouwen in het Spoorwegmuseum.

*De heer H. Strikkers.
stationschef
van 1898-1932.
Archief
Fred Meijer.*